

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

The Development of Effective Academic Administrative Strategies of Schools under
the Provincial Administrative Organization in the Lower Northeastern Region 1

ธัญกิติ์ ธนานาวาสวัสดิ์* สวงพงศ์ ชวนชม** สมบูรณ์ ตันยะ*** และ วรสิทธิ์ รัตนวราหะ****

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์ปริญญาตรี สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล*

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา, คณะศึกษาศาสตร์, มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล**,***

อาจารย์ ดร. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล****

Thanyakit Thananawasawat* Sanguanpong Chuanchom** Somboon Tanya***

and Worasit Rattanavaraha****

Ph.D. Candidate in Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University*

Assistant Professor, Ph.D., Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University**,***

Lecturer Dr. Educational Administration, Faculty of Education, Vongchavalitkul University****

Corresponding author E-mail: kkruboy.2526@gmail.com

(Received: October 27, 2023; Revised: November 22, 2023; Accepted: December 5, 2023)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล 2) เพื่อพัฒนา
กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล และ 3) เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์
การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลุ่มตัวอย่าง
คือ ผู้อำนวยการ หรือ รองผู้อำนวยการ และครู จำนวน 140 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ
ได้ค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 และมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.96 ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ คือ ผู้อำนวยการโรงเรียน
รองผู้อำนวยการและหัวหน้าฝ่ายวิชาการ จำนวน 6 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง ใช้แบบสัมภาษณ์เป็นเครื่องมือ ได้ค่า
ความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 การประชุมสนทนากลุ่มโดยผู้ทรงคุณวุฒิที่ใช้ในการประเมินร่างกลยุทธ์การบริหารงาน
วิชาการที่มีประสิทธิผล จำนวน 7 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง โดยใช้แบบประเมินความเหมาะสมเป็นเครื่องมือ ได้ค่า
ความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 และการประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยผู้อำนวยการ
สถานศึกษา หรือรองผู้อำนวยการสถานศึกษาฝ่ายวิชาการ และครูวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
จำนวน 30 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ โดยใช้แบบประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ ได้ค่าความเที่ยงตรง
ระหว่าง 0.60-1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ภาพรวมอยู่ในระดับมาก
โดยด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา มากที่สุด รองลงมาด้านการพัฒนาระบบประกัน
คุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ และน้อยที่สุดได้แก่ ด้านการพัฒนา
หลักสูตรสถานศึกษา 2) กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ
เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และโครงการ/กิจกรรม และใช้กลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ คือ กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน กลยุทธ์หลักที่ 2 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 และกลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาแบบครบวงจรที่เป็นระบบและมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และ 3) การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: การพัฒนากลยุทธ์, การบริหารงานวิชาการ, การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล, โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

Abstract

The objectives of this research were as follows: 1) Study the conditions and guidelines for the development of effective academic administration. 2) Develop effective strategies for academic administration. 3) Assess the feasibility and usefulness of these strategies. The sample group consisted of 140 directors, deputy directors, and teachers, selected using stratified sampling. A questionnaire was used as the research tool, with a precision value ranging from 0.60 to 1.00 and a reliability value of 0.96 for the entire version of the questionnaire. Key informants, including school directors, deputy directors, and academic heads (a total of six individuals), were selected using purposive sampling. Accuracy for the interview form ranged from 0.60 to 1.00. Additionally, a group discussion meeting was conducted with seven experts using purposive sampling to evaluate the draft effective academic administration strategies, utilizing a suitability assessment form with precision between 0.60 and 1.00. Feasibility and usefulness evaluation forms were used to assess the strategies, involving 30 individuals, including educational institution directors, deputy directors, and academic teachers from schools under the Provincial Administrative Organization. Stratified sampling was used for their selection, and the accuracy value ranged from 0.60 to 1.00. Data analysis involved calculating the mean and standard deviation.

The results of the research are as follows: 1) The conditions and guidelines for the development of effective academic administration under the Provincial Administrative Organization in the Lower Northeastern Region 1 were generally rated at a high level. The aspect that received the highest ranking was the development of learning resources (3rd aspect), followed by the development of quality assurance systems (5th aspect). The third highest ranking was the aspect of educational supervision (4th aspect), followed by the development of the learning process (2nd aspect), and finally the aspect of curriculum development (1st aspect). 2) The effective strategies for academic administration in schools under the Provincial Administrative Organization in the Lower Northeastern Region included visions, missions, goals, indicators, projects or activities, and three main strategies: Strategy 1: Developing an educational curriculum that promotes academic excellence aligned with student and community needs. Strategy 2: Enhancing management processes that focus on learner-centered learning and equip students with essential 21st-century skills. Strategy 3: Promoting and developing a comprehensive educational supervision process with systematic participation from all sectors. 3) The evaluation of the feasibility and

usefulness of academic management strategies for schools under the Provincial Administrative Organization in the Lower Northeastern Region 1 was rated at the highest level.

Keywords: Strategies Development, Academic Administrative, Effective Academic Administrative, Schools under the Provincial Administrative Organization in the Lower Northeastern Region 1

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นกลไกหลักในการพัฒนา ส่งเสริม ปลูกฝัง แนวความคิด ความรู้ ให้กับพลเมืองและสังคมโดยรวมของทุกประเทศ ดังนั้นการศึกษาจึงเป็นตัวแปรหลักของ ความสามารถในการแข่งขันระยะยาว (Long Term Competitiveness) การออกแบบ การศึกษาจึงสำคัญต่อการพัฒนาประเทศในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์และสังคม (สุทธศรี วงษ์สมาน, 2551) โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันการเปลี่ยนแปลง การปฏิรูปการศึกษาในหลายๆ ประเทศจะสำเร็จ มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับสถานศึกษา ดังนั้นการจัดหลักสูตรและกระบวนการเรียนการสอนในสถานศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการผลิตและพัฒนาผู้บริหารสถานศึกษาและผู้บริหารการศึกษาให้สามารถบริหารการศึกษาให้บรรลุตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2552) การจัดการศึกษาของประเทศในทุกระดับล้วนให้ความสำคัญกับคุณภาพและมาตรฐาน ในการจัดการศึกษาโดยมุ่งหวังให้ผลผลิตคือ ผู้เรียนเป็นผู้ที่มีศักยภาพ มีความรู้ ความสามารถอย่างรอบด้านทั้งในเชิงวิชาการและในเชิงคุณธรรมจริยธรรมเพื่อออกไปเป็นกำลัง สำคัญในการพัฒนาประเทศชาติในมิติต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม (เด่น ชะเนตยั้ง, 2557)

การบริหารสถานศึกษามีวัตถุประสงค์เพื่อให้การดำเนินงานของสถานศึกษาบรรลุเป้าหมายหลัก คือ ผู้เรียนบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร กล่าวคือมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์เป็นคนดี คนเก่ง และ มีความสุข (รุจิรั ภูสาระ และ จันทราณี สงวนนาม, 2545) ดังนั้นสถานศึกษาในฐานะหน่วยปฏิบัติงาน จึงต้องมีการกำหนดหลักการและแนวทางในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาได้แบ่งงานบริหารเป็น 4 งาน ได้แก่ งานวิชาการ งานบริหารบุคคล งานงบประมาณ และงานบริหารทั่วไป โดยมีงานวิชาการเป็นงานหลัก หรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งในการบริหารและการจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการจัดปัจจัยเกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน ท้องถิ่น ได้อย่างมีคุณภาพและมีประสิทธิภาพ โดยได้กำหนดวัตถุประสงค์การบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานไว้ คือ 1) เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็วและสอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษาชุมชนและท้องถิ่น 2) เพื่อให้การบริหารงานและการจัดการศึกษาได้มาตรฐานและมีคุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายในเพื่อพัฒนาตนเองและการประเมินจากหน่วยงานภายนอก 3) เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น เป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ และ 4) เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานงานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง ซึ่งมีขอบข่ายและภารกิจการบริหารจัดการงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ประกอบด้วย ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การวัดผล ประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการ

นิเทศการศึกษา การแนะแนว การพัฒนาระบบประกันคุณภาพการส่งเสริมความรู้ด้านโดยยึดผู้เรียนวิชาการการแก่ชุมชน เช่น การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา (สำนักงานปฏิรูปการศึกษา, 2545)

จากการศึกษาแผนพัฒนาการศึกษาชาติ ปี 2560-2579 และผลการพัฒนาการศึกษาพบว่าปัญหาทางการศึกษา ยังมีอีกหลายด้านยังเป็นปัญหาที่ต้องได้รับการพัฒนาอย่างเร่งด่วน ในระยะต่อไป 1) ด้านโอกาสทางการศึกษา 2) ด้านคุณภาพ การศึกษา และ 3) ด้านประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอน การบริหารจัดการ และการใช้จ่าย งบประมาณทางการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาสะท้อนโดยตรงต่อการบริหารจัดการด้านวิชาการในแต่ละสถานศึกษาที่ไม่ได้เป็นมาตรฐานเดียวกัน ทำให้เมื่อมีการประเมินผลออกมาแล้วผลออกมาจะอยู่ในเกณฑ์ที่ต่ำกว่าที่ควรจะเป็น หากมีการพัฒนา ระบบงานที่ส่งเสริมด้านการบริหารงานวิชาการ โดยการพัฒนาการบริหารวิชาการให้มีมาตรฐานในด้านของหลักสูตร สถานศึกษา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การนิเทศภายในสื่อนวัตกรรม เทคโนโลยี และแหล่งเรียนรู้ การวัดประเมินผล การวิจัยและพัฒนาการศึกษา และการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพ (สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) การบริหารและการจัดการศึกษาถือว่างานวิชาการเป็นงานสำคัญที่สุด โดยผู้บริหารจะต้องให้ ความตระหนักและความสนใจเป็นอันดับแรก การบริหารงานวิชาการเป็นงานการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับ กิจกรรมทุกชนิดของสถานศึกษา โดยเฉพาะการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน ผู้บริหารสถานศึกษาต้องมีบทบาทหน้าที่ ในการบริหารที่จะต้องสนับสนุนให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้บรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร (สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547; ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553)

อนึ่ง องค์กรเพื่อความร่วมมือทางเศรษฐกิจและการพัฒนา (Organization for Economic Co-operation and Development หรือ OECD) ได้จัดทำมีโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล (Programme for International Student Assessment หรือ PISA) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินคุณภาพของระบบการศึกษาของประเทศต่างๆ ในการ เตรียมความพร้อมให้เยาวชนมีศักยภาพหรือความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิตในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลง โดย PISA เน้นการประเมินสมรรถนะของนักเรียนเกี่ยวกับการใช้ความรู้และทักษะในชีวิตจริงมากกว่าการเรียนรู้ตามหลักสูตร ในโรงเรียนและจะประเมินความฉลาดรู้ (Literacy) ในสามด้าน ได้แก่ ความฉลาดรู้ด้านการอ่าน (Reading Literacy) ความฉลาดรู้ด้านคณิตศาสตร์ (Mathematical Literacy) และความฉลาดรู้ด้านวิทยาศาสตร์ (Scientific Literacy) และ สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเป็นผู้ดำเนินโปรแกรมประเมินสมรรถนะนักเรียนมาตรฐานสากล หรือ PISA ได้มีการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภายนอกทั้งในและต่างประเทศ ซึ่งรวมถึงกรุงเทพมหานครและสำนักประสาน และพัฒนาการจัดการศึกษาท้องถิ่น กรมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ที่จะมามีบทบาทในการเสนอแนะและ พัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีคุณภาพอันมีความสำคัญของการบริหารวิชาการ ซึ่งจะต้องมีวิธีการ หรือกลยุทธ์ในการ บริหารจัดการที่เหมาะสม (กระทรวงศึกษาธิการ, 2563)

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานเป็นสิ่งที่แสดงให้เห็นถึงการมองไปสู่อนาคตด้วยทิศทางที่ชัดเจนภายใต้การ พิจารณาอย่างรอบด้าน พร้อมด้วยการศึกษาความเป็นไปได้ในการใช้ความสามารถขององค์กร การพัฒนากลยุทธ์ ประกอบด้วยการดำเนินการ 2 ขั้นตอนคือการสร้างกลยุทธ์ (Strategy Formation) และการนำกลยุทธ์ไปปฏิบัติ (Strategy Implementation) Gill (2006) เสนอแนะว่าการพัฒนากลยุทธ์ (Developing the Strategy) เป็นการค้นหาวិธีการบริหาร จัดการและการกำกับควบคุมอนาคต โดยที่ผู้นำต้องค้นหาศักยภาพของบุคลากรในองค์กรเพื่อช่วยกันปฏิบัติงานให้บรรลุตาม เป้าหมายและพันธกิจขององค์กรการพัฒนากลยุทธ์ควรจัดให้มีการเสวนา (Strategic Conversation) แทนการจัดประชุม เพื่อชี้แจงเพื่อเปิดโอกาสให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นในการจัดทำกลยุทธ์ต่างๆ ขององค์กรโดยการเสวนา ที่มีผู้บริหารในระดับกลางเข้ามามีส่วนร่วมด้วยเป็นวิธีการที่ดีที่สุดที่ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้เกิดความเข้าใจในกลยุทธ์ ที่จะนำไปสู่

การปฏิบัติ และเป็นแนวทางการสร้างเสริมประสิทธิภาพในการทำงานแนวทางหนึ่งด้วย

ในการนี้องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาและสนับสนุนในการจัดการศึกษาที่มุ่งพัฒนา
วางรากฐานชีวิต การเตรียมความพร้อมของเด็กทั้งทางร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญา บุคลิกภาพและสังคม ให้ผู้เรียน
ได้พัฒนาคุณลักษณะอันพึงประสงค์ มีคุณธรรม จริยธรรม ความรู้ความสามารถขั้นพื้นฐาน รวมทั้งสามารถพัฒนาความ
ต้องการ ความสนใจ ความถนัดทางด้านวิชาการ วิชาชีพ ความสามารถทางวิชาชีพ มีการเรียนรู้ตลอดชีวิต รับผิดชอบต่อ
สังคม ครอบครัว ประเทศชาติ สามารถอยู่ในสังคม และประเทศชาติได้อย่างมีความสุข และโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหาร
ส่วนจังหวัดมีหน้าที่จัดการศึกษาให้มีคุณภาพโดยมุ่งหวังที่จะให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างเต็มศักยภาพ ซึ่งมีความเกี่ยวข้องและ
เชื่อมโยงถึงการบริหารงานในสถานศึกษาโดยตรง เนื่องจากการที่นักเรียนมีศักยภาพสามารถแสดงออกความรู้ความสามารถ
และการมีคุณธรรมจริยธรรมด้วยแล้วยังจะบ่งบอกถึงคุณภาพของตัวบุคคลออกมาได้อย่างเด่นชัด สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้
นักเรียนมีศักยภาพดังกล่าวได้นั้น โรงเรียนต้องให้ความสำคัญของการบริหารงานวิชาการให้มีคุณภาพ โดยมีรูปแบบหรือ
กลยุทธ์วิธีใหม่ๆ เพื่อนำไปพัฒนางานในด้านนี้ให้เป็นที่ประจักษ์และมีคุณภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน,
2547)

จากข้อมูลข้างต้น ผู้วิจัยซึ่งมีบทบาทหน้าที่เป็นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด
นครราชสีมา ซึ่งอยู่ในเขตพื้นที่การบริหารใน 4 จังหวัด คือ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัด
สุรินทร์ โดยได้ให้ความสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพโดยเฉพาะที่ตรงความต้องการเน้นในด้านการพัฒนาคุณภาพด้านวิชาการ
ของสถานศึกษา โดยได้ให้ความสำคัญของการนำกลยุทธ์ที่มีความเหมาะสมมาใช้ในการพัฒนางานด้านวิชาการดังกล่าว จึงได้
ศึกษาการพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาค
ตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เพื่อให้โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีกลยุทธ์หรือกระบวนการที่เหมาะสม
ในการที่จะนำไปพัฒนางานด้านวิชาการเพื่อใช้ในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

- 2.1 เพื่อศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วน
จังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 2.2 เพื่อพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1
- 2.3 เพื่อประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิผลของ
โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ดังนี้

3.1 ตอนที่ 1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

3.1.1 ชั้นที่ 1 ศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ดำเนินการดังนี้

3.1.1.1 ประชากร ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง
1 ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และ จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 85 โรงเรียน

3.1.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
ตอนล่าง 1 ใน 4 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดบุรีรัมย์ และจังหวัดสุรินทร์ มีการศึกษาโดยการเปิด
ตารางของเครจซี่และมอร์แกน โดยได้กลุ่มตัวอย่างจำนวนโรงเรียนทั้งหมด จำนวน 70 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วย
ผู้อำนวยการ รองผู้อำนวยการ และครูวิชาการ โรงเรียนละ 2 คนจำนวน 140 คน

3.1.1.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (บุญชม ศรีสะอาด, 2543)

3.1.1.4 การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถาม โดยมีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม 0.96

3.1.2 ชั้นที่ 2 ศึกษาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

3.1.2.1 ผู้ให้ข้อมูล คือ ผู้บริหารโรงเรียนและครูผู้รับผิดชอบงานวิชาการ โรงเรียนที่มีกระบวนการในการบริหารงานวิชาการที่ประสบผลสำเร็จและมีการปฏิบัติเป็นเลิศ (Best Practice) ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยเลือกจากโรงเรียนขนาดเล็ก ได้แก่ โรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาน้อมเกล้า นครราชสีมา ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 2 คน ขนาดกลาง ได้แก่ โรงเรียนพระทองคำวิทยา และขนาดใหญ่ ได้แก่ โรงเรียนนครบุรี ผู้บริหาร จำนวน 1 คน ครู จำนวน 2 คน รวม จำนวน 6 คน

3.1.2.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง ที่ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล (ภาษา เพิ่มทันจิตต์, 2562; รังสรรค์ ประเสริฐศรี, 2549; เนตร์พัฒนา ยาวีราข, 2553; จักรกฤษณ์ สิงห์ศิลาธิราช, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ณัฐวัตร เบ็ญวันปลูก, 2560) ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์เนื้อหาจากการสัมภาษณ์ นำเสนอการสัมภาษณ์วิเคราะห์โดยการพรรณนาและสรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์

3.2 ตอนที่ 2 พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล

3.2.1 ผู้วิจัยศึกษาและวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกการสร้างประสิทธิผลของการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยพิจารณาจับประเด็นในแต่ละปัจจัยจาก จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส อุปสรรค ที่มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกัน ในการนำมากำหนดเป็นร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 และสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) จำนวน 7 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสมของร่างกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง

3.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการสนทนากลุ่มเชิงคุณภาพ และสรุปเป็นกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน และวิเคราะห์ความเหมาะสมของกลยุทธ์โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.3 ตอนที่ 3 การประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์

การประเมินกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ด้านความเป็นไปได้ (Feasibility) และความเป็นประโยชน์ (Utility) ผู้วิจัยดำเนินการ ดังนี้

3.3.1 ผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ กลุ่มผู้ที่จะนำกลยุทธ์ไปใช้ในการบริหารงานวิชาการให้มีประสิทธิผล โดยการประเมินความเป็นไปได้และความมีประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นผู้อำนวยการโรงเรียนหรือรองผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการและครูวิชาการ ในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 15 โรงเรียน รวมผู้ให้ข้อมูล จำนวน 30 คน

3.3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นแบบ

ประเมินแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน ได้ตรวจสอบและพิจารณาความเหมาะสมของเนื้อหาและความชัดเจนของข้อคำถาม มีค่า IOC ระหว่าง 0.60-1.00 ถือว่ามีความเหมาะสม

3.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูล โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย (Mean) และหาค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และแปลความหมายค่าเฉลี่ย

4. ผลการวิจัย

4.1 สภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ได้แก่ ด้านการพัฒนาสื่อแหล่งเรียนรู้ รองลงมา ได้แก่ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา การนิเทศการศึกษา การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

4.2 แนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

4.2.1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยในด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาได้มีการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน เอกสารหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาหลักสูตร โดยการนำกระบวนการบริหารสมัยใหม่มาใช้ในการบูรณาการ โดยมีการแต่งตั้งเป็นการพัฒนาหลักสูตรฝ่ายวิชาการควบคุมการนำหลักสูตรไปใช้ติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง

4.2.2 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยมีการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ มีการแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารวิชาการของโรงเรียนเพื่อกำหนดวิธีจัดและประเมินผลทั้งเครื่องมือจัดและประเมินผลผู้เรียนส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับหลักสูตรแกนกลาง โดยมีการประเมินผลพัฒนาอย่างต่อเนื่อง โดยการนำกระบวนการบริหารสมัยใหม่ POLC ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) มาใช้ในการบูรณาการ

4.2.3 ด้านการพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยการพัฒนาสื่อ และแหล่งเรียนรู้ มีการวางแผนการใช้สื่อและเทคโนโลยี โดยการวิเคราะห์ความจำเป็นในการใช้สื่อ ในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ เพื่อให้โรงเรียนได้มีการเตรียมสื่อและ ส่งเสริมให้ครูผลิตสื่อการสอนสามารถนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ ตั้งคณะกรรมการประเมินการใช้สื่อของครู และนิเทศติดตามผลอย่างต่อเนื่อง โดยการนำกระบวนการบริหารสมัยใหม่ POLC ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) มาใช้ในการบูรณาการ

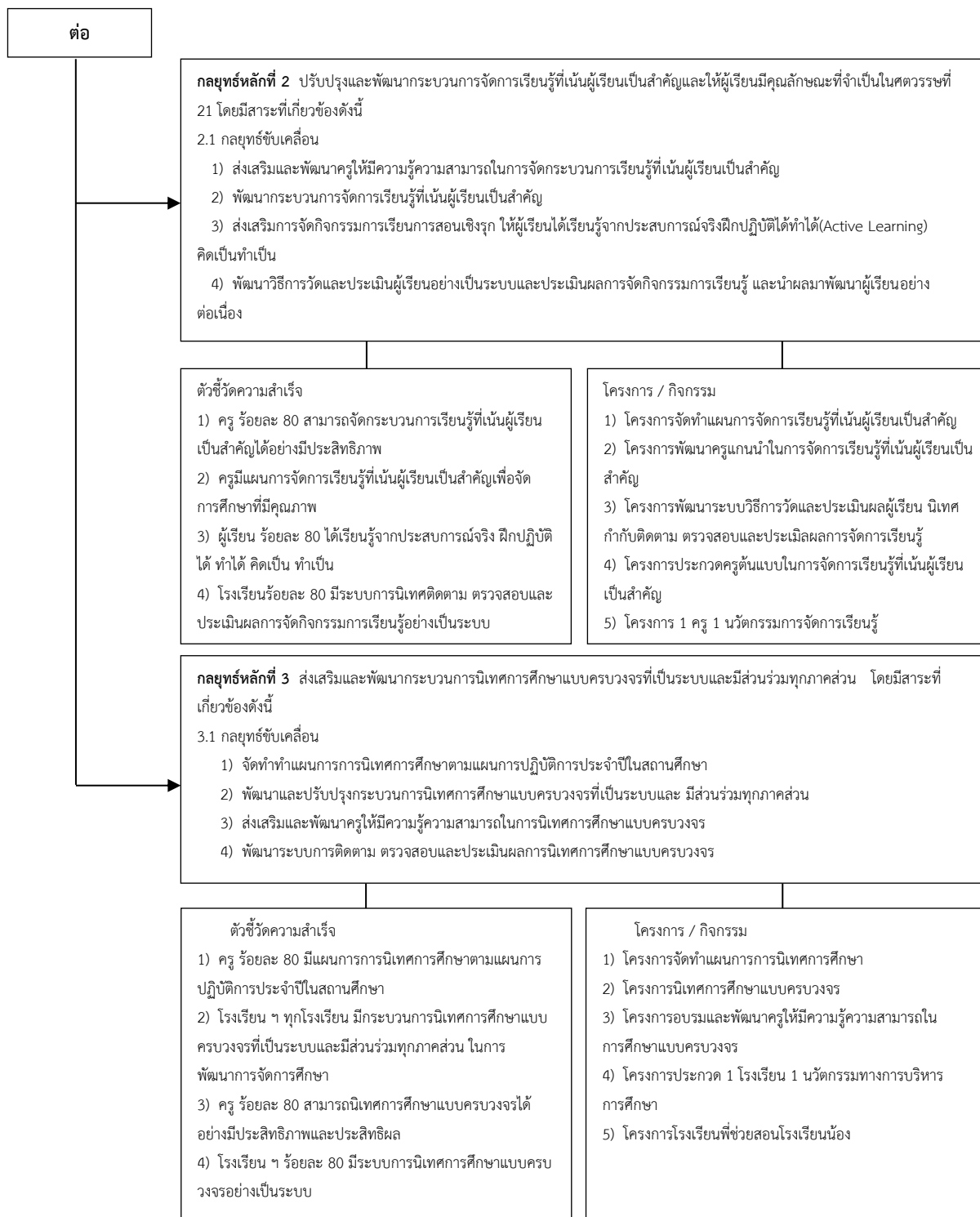
4.2.4 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยมีการวางแผนดำเนินการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการการนิเทศโดยมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ปฏิบัติการนิเทศตามแนวทางที่กำหนดไว้ และนำผลการนิเทศมาวิเคราะห์ และสรุปเพื่อนำผลการนิเทศมาปรับปรุงและพัฒนาการจัดการเรียนการสอนต่อไป โดยการนำกระบวนการบริหารสมัยใหม่ POLC ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) มาใช้ในการบูรณาการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษาปีถัดไป

4.2.5 ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่า โรงเรียนมีการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้ประสบความสำเร็จโดยมีการวางแผนร่วมกันเพื่อกำหนดเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของกระทรวงศึกษาธิการกำหนด แต่งตั้งบุคลากรในการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการให้ความรู้ครูและ

บุคลากรเรื่องงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา มีการเผยแพร่ผลการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน รวมถึงการนิเทศ ติดตามประเมินผล เพื่อนำผลมาพัฒนาต่อไป โดยการนำกระบวนการบริหารสมัยใหม่ POLC ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) มาใช้ในการบูรณาการ พัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

4.3 พัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยใช้กระบวนการบริหารสมัยใหม่ POLC ประกอบด้วย 1) การวางแผน (Planning) 2) การจัดองค์กร (Organizing) 3) การนำ (Leading) และ 4) การควบคุม (Controlling) โดยผู้วิจัยได้สรุปกลยุทธ์หลักที่พัฒนาขึ้นมีดังนี้

ภาพที่ 1 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

4.4 การประเมินความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้และความเป็นประโยชน์ พบว่า ด้านวิสัยทัศน์ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ (ค่าเฉลี่ย 4.80) และความเป็นประโยชน์อยู่ใน

ระดับ “มากที่สุด” คือ (ค่าเฉลี่ย 4.90) ภาพรวมพันธกิจ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ (ค่าเฉลี่ย 4.78) และความเป็นประโยชน์อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ (ค่าเฉลี่ย 4.87) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” ความเป็นประโยชน์ “มากที่สุด”ทุกพันธกิจตามลำดับ ภาพรวมเป้าประสงค์ มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ (ค่าเฉลี่ย 4.76) มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ(ค่าเฉลี่ย 4.82) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”ทุกเป้าประสงค์ รวมถึงภาพรวมกลยุทธ์หลักมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” คือ (ค่าเฉลี่ย 5.00) และมีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด” มีความเป็นไปได้อยู่ในระดับ “มากที่สุด”

ตารางที่ 1 ผลการประเมินความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ของกลยุทธ์ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิผล	ความเป็นไปได้			ความเป็นประโยชน์		
	\bar{X}	S.D.	ระดับ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
วิสัยทัศน์	4.80	0.48	มากที่สุด	4.90	0.30	มากที่สุด
พันธกิจ	4.78	0.51	มากที่สุด	4.87	0.40	มากที่สุด
เป้าประสงค์	4.76	0.52	มากที่สุด	4.82	0.46	มากที่สุด
กลยุทธ์	5.00	0.00	มากที่สุด	5.00	0.00	มากที่สุด

5. สรุปและอภิปรายผล

5.1 การศึกษาสภาพและแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1

5.1.1 สภาพการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ทั้ง 5 ด้าน ด้านที่ 1 การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านที่ 2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านที่ 3 การพัฒนาสื่อและแหล่งเรียนรู้ ด้านที่ 4 การนิเทศการศึกษา ด้านที่ 5 ด้านการพัฒนาระบบ ประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ผลลัพธ์ พบว่า ภาพรวมรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน เนื่องจากโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีการกำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาศึกษาตามเป้าประสงค์ของนโยบายผู้บริหารท้องถิ่น ทั้งด้านการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและเป็นกลไกขับเคลื่อนการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่คุณภาพระดับมาตรฐานสากล และเน้นการส่งเสริมและพัฒนาวิชาการอย่างเข้มข้นบนพื้นฐานความต้องการของแต่ละบริบทของโรงเรียนและขนาดของโรงเรียน จากการวิเคราะห์ สภาพแวดล้อม ในด้านความเพียงพอของบุคลากร ทำให้สภาพปัจจุบันของการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง ด้านที่มีสภาพปัจจุบันของการบริหารวิชาการมากที่สุด คือ ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ ด้านการพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา ด้านการวัดผล ประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ และด้านที่น้อยที่สุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษาและด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษาการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สมบูรณ์ เทพศรัทธา (2562) ได้ศึกษาเรื่อง กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 ผลการวิจัย พบว่า สภาพที่พึงประสงค์ของการบริหารงานวิชาการในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

5.1.2 แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิที่มีนโยบายการจัดการศึกษาโรงเรียนที่เป็นเลิศ (Best Practice) โดยการนำกระบวนการบริหารสมัยใหม่ POLC มาใช้ในการบูรณาการ ทำให้ได้แนวคิด และแนวทาง

การดำเนินงานวิชาการ นำมาสังเคราะห์ได้กลยุทธ์ที่สามารถนำไปใช้ในการพัฒนาการบริหารวิชาการที่มีประสิทธิผลส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร สถานศึกษา มีการวางแผนงานด้านวิชาการให้ครอบคลุมการวัดผล ประเมินผลและการเทียบโอนผล การเรียนด้วยวิธีการที่หลากหลาย ครู ผู้บริหารมีการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มีการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้การนิเทศภายในโดยผู้บริหารและคณะครูอย่างสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ควรจัดให้มีการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ภายในและภายนอกอย่างเพียงพอ และมีแผนงานการดำเนินโครงการต่าง ๆ ของสถานศึกษาที่จะส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคลากร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์ การพัฒนาการศึกษาของหน่วยงานต้นสังกัด ด้านการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน และส่งเสริมการจัดการศึกษาเพื่อสร้างขีดความสามารถในการแข่งขัน (จักรกฤษณ์ สิงห์ศิลาธิราช, ม.ป.ป. อ้างถึงใน ญัฐวัตร เบ็ญวันปลูก, 2560) ซึ่งมีการส่งเสริมคุณภาพกระบวนการเรียนรู้ สนับสนุนการทำวิจัยและนำผลการวิจัยไปพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษา เพราะผลที่ได้เกิดกับผู้เรียนโดยตรง สถานศึกษามีการจัดทำแผนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับมาตรฐานและตัวชี้วัดตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 และหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญพัทธ์ มิ่งวงศ์ธรรม (2560) ที่ได้ศึกษาการพัฒนาแนวทางการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมาก

5.2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยกลยุทธ์การบริหารงาน ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และ เป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และโครงการ/กิจกรรม และกำหนดกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Gill (2011) ได้เสนอแนะว่า กลยุทธ์ คือ แผนการปฏิบัติงานที่ควรปฏิบัติเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามพันธกิจขององค์กร ที่กำหนดไว้ และให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ขององค์กร นั้นๆ ตามข้อจำกัดของสภาพแวดล้อมและขีดความสามารถขององค์กร โดยกลยุทธ์มีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบขององค์กร ที่ประกอบด้วย วิสัยทัศน์ (Vision) ที่เป็นข้อกำหนดทิศทางในระยะยาวขององค์กรในอนาคต พันธกิจ (Mission) ที่เป็นภาระงานทุกอย่างที่ต้องทำ เพื่อให้บรรลุวิสัยทัศน์และวัตถุประสงค์ (Goal) คือเป้าหมายที่ต้องการทำให้บรรลุผล สรุปได้ว่า กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ คือ วิธีการปฏิบัติหรือวัตรกรรมที่เป็นเลิศที่ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาและต่อยอดการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ โดยวิเคราะห์ด้านดำเนินการตามวิธีการวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคของโรงเรียน กลยุทธ์การบริหารงานประกอบด้วย วิสัยทัศน์ พันธกิจ และเป้าประสงค์ ตัวชี้วัด และโครงการ/กิจกรรม และกำหนดกลยุทธ์หลัก 3 กลยุทธ์

5.2.1 กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน มี 5 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 5 ตัวชี้วัด 4 โครงการ/กิจกรรม

ในการศึกษาสภาพและแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนในสังกัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ได้พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน โดยสนับสนุนการพัฒนาและหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมสู่ความเป็นเลิศตามศักยภาพและความต้องการของผู้เรียน มีส่งเสริมการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปสู่การปฏิบัติให้เกิดประสิทธิภาพ และพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับ ความจำเป็นและความต้องการของผู้เรียน ชุมชน ท้องถิ่น และสังคม อีกทั้งยังมีการเร่งรัดกระบวนการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้สอดคล้องจุดมุ่งหมายและทักษะของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21 และพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาาร่วมกันกับคณะครูในกลุ่มเครือข่าย ผู้ปกครองและชุมชน และกำกับติดตาม ตรวจสอบและ ประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยมีการนำมาปรับใช้และคำนึงถึงการศึกษากลยุทธ์และการพิจารณา

กลยุทธ์ ซึ่งสอดคล้องกับ ปกรณ์ ปรียากร (2543) และกรมสามัญศึกษา (2547) ที่ได้ให้แนวทางในการพิจารณาตัดสินใจเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกันว่า การเลือกกลยุทธ์ต้องคำนึงถึงบรรทัดฐานหลักเป็นองค์ประกอบในการพิจารณา ซึ่งกลยุทธ์ที่ดีต้องตอบสนองต่อสภาพแวดล้อมภายนอก คำนึงถึงการรักษาสถานภาพและความได้เปรียบในการแข่งขัน กลยุทธ์ในแต่ละด้านที่กำหนดต้องมีความสอดคล้องต้องกันมีความยืดหยุ่น กลยุทธ์ที่ดีต้องมีความสอดคล้องกับภารกิจและวัตถุประสงค์ต้องมีความเป็นไปได้ในการดำเนินการ นอกจากนี้กลยุทธ์ที่ดีต้องคำนึงถึงความพอเพียงของทรัพยากรและสมรรถนะขององค์กรโดยรวม

5.2.2 กลยุทธ์หลักที่ 2 ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดการ เรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 มี 4 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 4 ตัวชี้วัด 5 โครงการ/กิจกรรม

โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 มีการการพัฒนา กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล โดยการใช้การส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยพัฒนากระบวนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเชิงรุก ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริงฝึกปฏิบัติได้ทำ (Active Learning) คิดเป็น ทำเป็น และการพัฒนาวิธีการวัดและประเมินผู้เรียนอย่างเป็นระบบและ ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และนำผลมาพัฒนาผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง เป็นกระบวนการที่เน้นไปที่การ จัดการเรียนรู้ในทุกรูปแบบ ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) ที่อธิบายถึงขอบข่ายของงานด้านวิชาการว่าครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดทำดำเนินงาน เกี่ยวกับการเรียนการสอนการจัดบริการ การสอนและการจัดการวัดและประเมินผล รวมทั้งการติดตามผล และสอดคล้องกับ ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2547) ที่ได้กล่าวถึงขอบข่ายการบริหารงานวิชาการ ว่างานวิชาการมีขอบข่ายที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมที่ก่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ การศึกษาของผู้เรียนหรือผู้รับบริการ ซึ่งจุดมุ่งหมายหลักคือให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการได้ มีความรู้ เจตคติและทักษะต่าง ๆ โดยกำหนดไว้เป็นหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การสร้างสื่อและการนำนวัตกรรมมาใช้ การวัดผลและประเมินผล การบริหารหลักสูตร การนิเทศภายในและการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น งานวิชาการมีขอบข่ายตามลักษณะแตกต่างกันตามภารกิจที่ปฏิบัติเป็นหลัก โดยมีเป้าหมายให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการมีความสามารถตามที่สถานศึกษามุ่งหวังและเป็นการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนหรือผู้รับบริการพึงพอใจ ต่อการศึกษามีผลต่อการเรียนรู้

5.2.3 กลยุทธ์หลักที่ 3 ส่งเสริมและพัฒนากระบวนการนิเทศการศึกษาแบบครบวงจรที่เป็นระบบและมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน มี 4 กลยุทธ์ขับเคลื่อน 4 ตัวชี้วัด 5 โครงการ/กิจกรรม

การพัฒนากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 โดยมีการจัดทำแผนการการนิเทศการศึกษาตามแผนการปฏิบัติการประจำปี ในสถานศึกษา เพื่อพัฒนาและปรับปรุงกระบวนการนิเทศการศึกษาแบบครบวงจรที่เป็นระบบและอาศัยการมีส่วนร่วมจากทุกภาคส่วน และส่งเสริมและพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษาแบบครบวงจรเพื่อพัฒนาระบบการติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการนิเทศการศึกษาแบบครบวงจร ซึ่งสอดคล้องกับ Bateman and Snell (1999 อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2542) กล่าวถึงการจัดการเชิงกลยุทธ์มีกระบวนการที่ประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์การนำไปปฏิบัติการประเมินผล หรือกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การกำหนดกลยุทธ์ขององค์การ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 4) การรักษาการควบคุมกลยุทธ์ โดย 3 และ 4 ถือว่าเป็นการปฏิบัติตามกลยุทธ์ เป็นการตรวจสอบพันธกิจ (Mission) และเป้าหมาย (Goals) แล้วประเมินสภาพแวดล้อมภายในและภายนอก กล่าวคือ ปัจจัยสภาพแวดล้อมภายในและสภาพแวดล้อมภายนอกที่มีผลต่อองค์การ ภารกิจและความสามารถที่จะบรรลุเป้าหมาย คือ การวิเคราะห์ SWOT กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และค่านิยม วิสัยทัศน์ (Vision) เป็นทิศทางในระยะยาว ซึ่งองค์การต้องการ ภารกิจ (Mission) เป็นจุดมุ่งหมายขั้นพื้นฐาน และขอบเขตการดำเนินงานขององค์การตลอดจนค่านิยมขององค์การ

เป้าหมาย (Goals) เป็นสิ่งที่ต้องการต้องการในอนาคต เป็นผลลัพธ์หรือเป้าหมายสำคัญซึ่งเกี่ยวข้องกับความสำเร็จ ค่านิยม และความเจริญเติบโตในระยะยาวขององค์การ วัตถุประสงค์ (Objectives) เป็นผลลัพธ์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงสามารถวัดได้ซึ่งเป็นที่ต้องการต้องการ ค่านิยมหลัก (Core Values) เป็นพฤติกรรมของบุคคลในองค์การ ซึ่งจะมีผลกระทบต่อค่านิยมและความเชื่อถือว่าสิ่งใดเหมาะสมหรือไม่ โดยจะนำไปกำหนดเป็นวัฒนธรรมองค์การ (Corporate Culture) ซึ่งสอดคล้องกับ Bateman and Snell (1999 อ้างถึงใน ศิริวรรณ เสรีรัตน์, 2542) กล่าวถึงการจัดการเชิงกลยุทธ์ มีกระบวนการ ประกอบด้วย การวางแผนเชิงกลยุทธ์การนำไปปฏิบัติ การประเมินผล หรือกระบวนการบริหาร 4 ขั้นตอน คือ 1) การวิเคราะห์สถานการณ์ 2) การกำหนดกลยุทธ์ขององค์การ 3) การปฏิบัติตามกลยุทธ์ และ 4) การรักษาการควบคุมกลยุทธ์

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

6.1.1 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 กลยุทธ์หลักที่ 1 พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาที่ส่งเสริมความเป็นเลิศทางด้านวิชาการที่สนองต่อความต้องการของผู้เรียนและชุมชน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ซึ่งถือเป็นความสำคัญจำเป็นในระดับสูงสุด ดังนั้นผู้บริหารโรงเรียนจึงควรสนับสนุนให้ดำเนินการในด้านนี้เป็นลำดับแรกๆ ของการพัฒนาวิชาการในโรงเรียน

6.1.2 กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นกลยุทธ์ที่เกิดจากการศึกษาวิจัย ตามบริบทเฉพาะพื้นที่ของเท่านั้น ก่อนที่จะนำกลยุทธ์ไปใช้ควรมีการปรับใช้ตามบริบทของแต่ละโรงเรียนในสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่อื่น เพื่อให้สอดคล้องและเกิดประโยชน์ต่อปัจจัยคุณภาพการบริหารงาน วิชาการสูงสุด

6.1.3 การนำกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนไปใช้ จำเป็นต้องให้ความรู้ความเข้าใจ และสร้างความตระหนักรู้แก่ครูและบุคลากรทางการศึกษาและผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียเป็นเบื้องต้น ก่อนที่จะขับเคลื่อนกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มี ประสิทธิผลของโรงเรียนอย่างมีคุณภาพ

6.1.4 นักวิจัย นักการศึกษา และผู้สนใจนำกลยุทธ์การบริหารสถานศึกษาไปวางแผนในการพัฒนาสถานศึกษาสู่โรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 ในการ พัฒนากลยุทธ์การบริหารงาน วิชาการที่มีประสิทธิผล

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ผลการวิจัย ครั้งนี้ ได้กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ดังนั้น เพื่อให้การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน ได้มีการ พัฒนาไปสู่การปฏิบัติให้บังเกิดผลนั้น ควรมีการพัฒนาแบบ การวิจัยเพื่อประเมินความสำเร็จของ กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของกลยุทธ์การบริหารงานวิชาการ ที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง 1 เป็นลำดับต่อไป

6.1.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับ กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผล ของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน และหน่วยงานอื่น เช่น โรงเรียนคุณภาพประจำอำเภอ โรงเรียนคุณภาพประจำตำบล หรือ สถานศึกษาเอกชน

6.1.3 การศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เป็นการศึกษากลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลซึ่งกำหนดขอบเขต การศึกษาเฉพาะสถานศึกษาในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสภาพและบริบทมีส่วนที่คล้ายคลึงกัน ทั้งทางด้านสังคม วัฒนธรรม ภูมิประเทศ จึงควรมีการวิจัยในสถานศึกษาสังกัดอื่น

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กรมสามัญศึกษา. (2547). *ชุดปฏิบัติการจัดทำแผนกลยุทธ์และกรอบประมาณการรายจ่ายล่วงหน้าระยะปานกลาง*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2563). *แผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระบบราชการ 4.0 ของกระทรวงศึกษาธิการ (พ.ศ. 2564-2565)*. กรุงเทพฯ: กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- กฤษ เพิ่มทันจิตต์. (2562). *แนวทางการบริหาร ภายใต้กระบวนการทัศน์วิทัศน์*. กรุงเทพฯ: สุขุมวิทการพิมพ์.
- ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2547). *การพัฒนาสารสนเทศด้านการบริหารงานวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. ปัตตานี: ภาควิชาการบริหาร ฝ่ายเทคโนโลยีทางการศึกษา, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- ณัฐวัตร เป็งวันปลูก. (2560). *ปัจจัยจูงใจที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพในการทำงานของข้าราชการทหารประจำสังกัดกองพันทหารราบที่ 1 กรมทหารราบที่ 7 (วิทยานิพนธ์บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่, เชียงใหม่.
- เด่น ชะเนติยง. (2557). *การพัฒนารูปแบบการบริหารสถานศึกษาตามหลักกรรมมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 1. วารสารวิชาการคุณภาพชีวิตกับกฎหมาย มหาวิทยาลัยมหิดล, 10(3), 550-558.*
- เนตร์พัฒนา ยาวีราช. (2553). *การจัดการสมัยใหม่ (พิมพ์ครั้งที่ 7)*. กรุงเทพฯ: ทริปป็ล กรุ๊ป.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2543). *การวิจัยเบื้องต้น*. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ปกรณ์ ปรียากร. (2543). *การวางกลยุทธ์: แนวคิดและแนวทางเชิงประยุกต์ (พิมพ์ครั้งที่ 3)*. กรุงเทพฯ: เสมาธรรม.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2546). *การจัดและบริหารอาชีวศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- _____. (2553). *การบริหารวิชาการ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- เพ็ญพักตร์ มีวงศ์ธรรม. (2560). *แนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครพนม เขต 2 (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม, มหาสารคาม.
- รังสรรค์ ประเสริฐศรี. (2549). *การจัดการสมัยใหม่*. กรุงเทพฯ: ธรรมสาร.
- รุจิร ภูสาระ และจันทรานี สงวนนาม. (2545). *การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: บั๊คพอยท์.
- ศิริวรรณ เสรีรัตน์. (2542). *การบริหารเชิงกลยุทธ์และกรณีศึกษา: Strategic Management and Cases*. กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.
- สมบูรณ์ เทพศรีธธา. (2562). *กลยุทธ์การบริหารงานวิชาการที่มีประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, ขอนแก่น.
- สุทธศรี วงษ์สมาน. (2551). *ยุทธศาสตร์การพัฒนาคณาจารย์การศึกษา: ระเบียบวาระแห่งชาติ (พ.ศ. 2551-2555)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2547). *การจัดระบบบริหารและสารสนเทศภายใน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). *ปฏิรูปการศึกษา: ก้าวอย่างมั่นใจ*. กรุงเทพฯ: การศาสนา.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2552). *สรุปผลการดำเนินงาน 9 ปี ของการปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ. 2542-2551)*
(พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
_____. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาชาติ ปี 2560-2579*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

ภาษาอังกฤษ

Gill, R. (2011). *Theory and Practice of Leadership*. London: Sage Publications.